

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๖๒-๖๔

๑. ครั้งนั้น ทูตลับห่อคนหนึ่งชื่อกาลิ ผู้เฝ้าป่าช้า เห็นที่ยืนที่หนึ่งและที่จรงกรมของพระเถระเข้า คิดว่า “ใครหนอมาในที่นี้ ? เราจักคอยจับตัว” เมื่อไม่อาจจับได้, วันหนึ่ง จึงตามประทีปไว้ที่กระท่อมไม้ใกล้ป่าช้า พบบุตรธิดาไป แอบอยู่ในที่ส่วนข้างหนึ่ง เห็นพระเถระเดินมาในมัชฌิมยาม จึงไปไหว้แล้วพูดว่า “ท่านผู้เจริญ พระผู้เป็นเจ้าพำนักอยู่ในที่ของพวกดิฉันหรือ ?” ๑. ถ. จัะ อุบาลิกา ๑. ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาผู้อยู่เฝ้าป่าช้าทั้งหลาย เรียนพระเถระ (ก่อน) จึงจะควร ๑. พระเถระไม่กล่าวว่า “ก็ข้าพเจ้าจักประพฤติในระเบียบที่เจ้าบอกแล้วอย่างไรเล่า ?” กลับกล่าวว่า “ทำอย่างไรเล่าจึงจะควร ? อุบาลิกา” ๑. ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาผู้อยู่เฝ้าป่าช้าทั้งหลาย ควรแจ้งความที่ตนอยู่ในป่าช้า แก่ผู้เฝ้าป่าช้า พระมหาเถระในวิหาร และนายบ้าน ๑. ถ. เพราะเหตุไร ? ๑. ญ. เพราะพวกโจรทำกรรมแล้ว ถูกพวกเจ้าของ (ทรัพย์) สะกดตามรอยเท้าไป จึงทิ้งท่อนตะไคร้ในป่าช้าแล้วหลบหนีไป; เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกมนุษย์ก็ (รุมกัน) ทำอันตรายแก่คนที่อยู่ในป่าช้า แต่เมื่อได้แจ้งความแก่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นแล้ว, เจ้าหน้าที่เหล่านั้นย่อมช่วยกันป้องกันอันตรายได้ ด้วยกล่าวรับรองว่า “พวกข้าพเจ้าทราบความที่ท่านผู้เจริญผู้อยู่ในที่นี้สิ้นกาลประมาณเท่านี้, ท่านผู้เจริญ รูปนี้มิใช่โจร” เพราะฉะนั้น ควรบอกแก่เจ้าหน้าที่เหล่านั้น ๑. ถ. ก็อีกอะไรเล่า ? ที่ข้าพเจ้าควรทำ ๑. ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาพระผู้เป็นเจ้า ผู้อยู่เฝ้าป่าช้า จำต้องเว้นวัตถุทั้งหลายมี ปลา เนื้อ ไข่ งา และน้ำอ้อยเป็นต้นเสีย, ไม่ควรจำวัดกลางวัน ไม่ควรเป็นผู้เกียจคร้าน ควรปรารภความเพียร, ควรเป็นผู้ไม่เฝ้าอด ไม่ใช่เจ้าเล่ห์ เป็นผู้มียศยาตัยงาม, เวลายืนเมื่อชนหลับหมดแล้ว ฟังมาจากวิหาร, เวลาจวนรุ่ง เมื่อหมู่ชนทุกคนยังไม่ลุกขึ้น (ตื่นนอน) เลย ฟังไปวิหาร, ท่านผู้เจริญ ถ้าพระผู้เป็นเจ้าอยู่ในที่นี้ด้วยอาการอย่างนี้ไซ้ จักอาจยังกิจแห่งบรรพชิตให้ถึงที่สุดได้, ถ้าหมู่ชนนำศพมาทิ้ง, ดิฉันจะยกขึ้นสู่เรือนยอดอันดาดด้วยผ้ากำพล ทำสักการะด้วยวัตถุทั้งหลาย มีของหอมและระเบียบดอกไม้ เป็นต้นแล้ว จักทำการปลงศพ, ฝันว่า พระผู้เป็นเจ้าจักยังไม่อาจเพื่องกิจแห่งบรรพชิตให้ถึงที่สุดได้ไซ้, ดิฉันจะยกขึ้นสู่เชิงตะกอนแล้วตีตีไฟเผา เอาขอเกี่ยวลาก (ศพ) ออกมาวางไว้ภายนอก ทอนด้วยขวาน เฉือนให้เป็นที่ขึ้นน้อยขึ้นใหญ่ แล้วใส่ไฟ แสดงแก่ท่าน (พระผู้เป็นเจ้า) แล้วจึงค่อยเผา ๑. ที่นั้น พระเถระสั่งนางกาลินี้ว่า “ดีละ นางผู้เจริญ ก็นางเห็นรูปปรามณ์อย่างหนึ่งแล้ว จึงบอกแก่ข้าพเจ้านะ” ๑. นางกาลิรับว่า “จัะ” ๑. พระเถระทำสมณธรรมอยู่ในป่าช้า ตามอรรถาัย (ของตน) ๑. ส่วนพระจุลกาลเถระ ผุดลุกผุดนั่ง รัญจวนถึงฆราวาส คิดถึงบุตรและภรรยา คิดว่า “พี่ชายของเรา นี้ ทำกรรมหนักยิ่ง” ๑

๑ อเถกา สุสานโคปิกา กาลี นาม ฉวาทิกา เถรสฺส จิตฺตภูฏานญจ นิสิตฺตภูฏานญจ
จงฺกมณฺญูญจ ทิสฺวา โโก นุ โข อิตฺถจฺจนฺติ ปริศฺคณฺหิตฺตสํมิ นนฺติ ปริศฺคณฺหิตฺตํ อสฺกโกณฺตี
เอภทิวสฺส สุสานภูฏิกาย ทีป ชฺาเลตฺวา ปุตฺตตฺตโร อาทาย คนฺตฺวา เอภมฺนฺเต นิสฺนา มชฺฌิม-
ยามเ ภโร อากจฺจนฺตํ ทิสฺวา คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา อโย โน ฆนฺเต อิมสฺมี ฐฺาเน วิหรตฺตีติ
อาท ๑ อาม อุปาสิเกติ ๑ ฆนฺเต สุสาเน วิหรนฺเตหิ นาม วตฺตํ อุกฺคณฺหิตฺตํ ฆฺภูฏตฺตีติ ๑ เภโร
กี ปน มยฺ ตยา กถิตวตฺเต วตฺติสฺสามาติ อวตฺวา กี กาทฺตํ ฆฺภูฏติ อุปาสิเกติ อาท ๑ ฆนฺเต
โสสานิเกหิ นาม สุสาเน วสนฺภาโว สุสานโคปิกานํ วิหารเ มหาเถรสฺส คามโกชกสฺส จ
กเถตฺตํ ฆฺภูฏตฺตีติ ๑ กิการณฺติ ๑ กตกมฺมา โจรา สํมิเกหิ ปทานุปรทํ อญฺพนฺนตฺตา สุสาเน
ภณฺฑิกํ ฉทฺเทตฺวา ปลาณฺติ อถ มนฺสฺสา โสสานิกานํ ปริปนฺถํ กโรนฺติ เอเตสฺ ปน กถิตเ
มยฺ อิมสฺส ภทฺทนฺตสฺส เอตฺตกนฺนาม กาลํ เอตฺถ วสนฺภาวํ ชานาม อโจโร เอโสติ อุปทฺทวํ
นิวาเรนฺติ ตสฺมา เอเตสฺ กเถตฺตํ ฆฺภูฏตฺตีติ ๑ อญฺญํ กี กาทพฺพนฺติ ๑ ฆนฺเต สุสาเน วสนฺเทน
นาม อโยเยน มจฺจมฺสฺปิภูฏตฺติลคฺพาทินิ วชฺเชตพฺพานิ ทิวา น นิตฺทายิตพฺพํ อุกฺสิเตน ภวิตพฺพํ
อารทฺทวิริเยน อสฺสฺน อมายาวินา หุตฺวา กถฺยานชฺฌาสเยน ภวิตพฺพํ สํยํ สพฺเพสฺสุ สุตฺเตสฺสุ
วิหารโต อากนฺตพฺพํ ปจฺจสฺกาลเ สพฺเพสฺสุ อญฺญจฺเจเตสฺยเ วิหารํ คนฺตพฺพํ สเจ ฆนฺเต อโย
อิมสฺมี ฐฺาเน เอวํ วิหรนฺโต ปพฺพชิตกิจจํ มตฺถกํ ปาเปตฺตํ สกฺขิสฺสติ สเจ มตฺสริวํ อานตฺวา
ฉทฺเทนฺติ กมฺพลภูฏาคารํ อโรเปตฺวา คนฺธมาลาหิหิ สกฺการํ กตฺวา สริริกิจจํ กริสฺสามิ โน
เจ สกฺขิสฺสติ จิตกํ อโรเปตฺวา อคฺคิ ชฺาเลตฺวา สงฺกฺนา อากทฺตฺติตฺวา พหิ ฐฺาเปตฺวา ผรฺสุนา
โกฏฺฏตฺวา ขณฺฑชาขณฺฑิกํ ฉินฺทิตฺวา อคฺคิมฺหิ ปกฺขิปิตฺวา ตฺยหํ ทสฺเสตฺวา ฉาเปสฺสามิติ ๑
อถ นํ เภโร สาธุ ภทฺเท เอกํ ปน ฐฺาปารมฺมณํ ทิสฺวา มยฺหํ กเถหิติ อาท ๑ สา สาธุติ
ปจฺจสฺโสสิ ๑ เภโร ยถาชฺฌาสเยน สุสาเน สมณฺธมฺมํ กโรติ ๑ จุลลกาลตฺเถโร ปน อญฺญาย
สมฺภูฏาย ฆรฺวาลํ ฉินฺเตติ ปุตฺตทฺทวํ อญฺสฺสรติ อโย เม ภาติโก อติภาริยํ กมฺมํ กโรตฺตีติ
ฉินฺเตสิ ๑

๑. ครั้งนั้น **หญิงลับเฮอร์**คนหนึ่งชื่อกาลี **ผู้เฝ้าป่าช้า** เห็นที่ยืนที่นั่นและที่จงกรมของพระเถระเข้า คิดว่า “ใครหนอมาในที่นี่ ? เราจักคอยจับตัว” เมื่อไม่อาจจับได้, วันหนึ่ง **จึงตามประทีปไว้ที่กระท่อมใกล้ป่าช้า** พบบุตรธิดาไป **แอบอยู่**ในที่ส่วนข้างหนึ่ง เห็นพระเถระเดินมาในมัชฌิมยาม จึงไปไหว้แล้วพูดว่า “ท่านผู้เจริญ พระผู้เป็นเจ้าพำนักอยู่ในที่ของพวกดิฉันหรือ ?” ฯ

๑ อเถกา **สุสานโคปีกา** กาลี นาม **จวทาหิกา** เถรสุส จิตฺตภูฐานนฺจ นิสีทนนฺฐานนฺจ จงฺกมณฺฐานนฺจ ทิสฺวา โภ นุ โข อีธาจฺจนฺติ ปริคฺคณฺหิสฺสามิ นนฺติ ปริคฺคณฺหิตฺถุ อสฺกโกเณตี เอกทิวสํ **สุสานกุฎิกาย** **ทึป** ชาเลตฺวา ปุตฺตชิตโร อาทาย คนฺตฺวา เอกมฺนเต **นิลีน** มชฺฌิม- ยามเ เถรํ อากจฺจนฺตํ ทิสฺวา คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา อโย โน ฆนฺเต อิมสฺมี ฐานเ วิหรตีติ อาท ฯ

ถ. จั้ อุบาลิกา ฯ ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาผู้อยู่ในป่าช้าทั้งหลาย **เรียน**ระเบียบ (ก่อน) จึงจะควร ฯ พระเถระไม่กล่าวว่า “ก็ข้าพเจ้า**จักประพฤติ**ในระเบียบที่เจ้าบอกแล้วอย่างไรเล่า ?” กลับกล่าวว่า “ทำอย่างไรเล่าจึงจะควร ? อุบาลิกา” ฯ

อาม อุปาสีเกติ ฯ ฆนฺเต สุสานเ วิหรนฺเตหิ นาม **วตฺตํ อุกฺคณฺหิตฺถุ** วมฺภูตฺตีติ ฯ เถโร กิ ปน มยํ ตยา กถิตวตฺเต **วตฺติสฺสามาติ** อวตฺวา กิ กาทฺถุ วมฺภูติ อุปาสีเกติ อาท ฯ

ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาผู้อยู่ในป่าซ้ำทั้งหลาย ควรแจ้งความที่ตนอยู่ในป่าซ้ำ แก่ผู้เฝ้าป่าซ้ำ พระมหาเถระในวิหาร และ นายบ้าน ๆ ถ. เพราะเหตุไร ? ๆ

ภนฺเต โสสนิกเกหิ นาม สุสาเน วสนภาโว สุสานโคปกาน วิหาเร มหาเถระสุส คามโชกสุส
จ กเถตุ วฏฏตีติ ๆ กิการณาติ ๆ

ญ. เพราะพวกโจรทำกรรมแล้ว ถูกพวกเจ้าของ (ทรัพย์) สละตามรอยเท้าไป จึงทิ้งห่อถักตะไกวในป่าซ้ำแล้วหลบหนีไป; เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกภนฺชยก็ (รวมกัน) ทำอันตรายแก่คนที่อยู่ในป่าซ้ำ แต่เมื่อได้แจ้งความแก่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นแล้ว, เจ้าหน้าที่เหล่านั้นยอมช่วยกันป้องกันอันตรายได้ ด้วยกล่าวรับรองว่า 'พวกข้าพเจ้าทราบความที่ท่านผู้เจริญนี้อยู่ในที่นี้ สิ้นกาลประมาณเท่านี้, ท่านผู้เจริญรูปนี้มีชื่อโจร' เพราะฉะนั้น ควรบอกแก่เจ้าหน้าที่เหล่านั้น ๆ

กตกมมา โจรา สามิเกหิ ปทานปท อนุพนธนตา สุสาเน ภาณสุกิ กจสุเทตวา ปลายนุติ อถ
มนุสสา โสสนิกาน ปริปนถ กโรนติ เอเตส ปน กถิเต มย อิมสุส ภาททนตสุส
เอตตกนาม กาล เอตถ วสนภาว ซานาม อโจโร เอโสติ อุปททว นิวาเรนุติ ตสมา เอเตส
กเถตุ วฏฏตีติ ๆ

ถ. กิจอื่นอะไรเล่า ? ที่ข้าพเจ้าควรทำ ฯ ญ. ท่านผู้เจริญ ธรรมดาพระผู้เป็นเจ้า ผู้อยู่ในป่าช้า **จำต้องเว้น** วัตถุทั้งหลาย มี ปลา เนื้อ เป้ง งา และ **น้ำอ้อย** เป็นต้นเสีย, **ไม่ควร** จำวัดกลางวัน ไม่ควรเป็นผู้ **เกี่ยวข้องกับ** การปรารภความเพียร, **ควรเป็นผู้ไม่โอ้อวด** ไม่ใช่เจ้าเล่ห์ เป็นผู้มื่อธยาตั้งงาม, เวลายืนเมื่อ **ชนหลับหมดแล้ว** พึ่งมาจากวิหาร, เวลาจนวนรุ่ง **เมื่อหมู่ชนทุกคนยังไม่ลุกขึ้น** (ตื่นนอน) เลย พึ่งไปวิหาร,

อญญ์ ก็ กาทพฺพหฺตติ ฯ ฆนฺเต สฺสํเน วสนฺเตน นาม อญฺเยน มจฺจมนฺสปีฎฺฐติลคฺคฺพํทึนินิ **วชฺเชตพฺพานิ** ทิวา น นินฺทายิตพฺพํ **อกุสฺสึเตน** ภวิตพฺพํ อารทฺธวิริเยน **อสฺสฺเสน** อมายาวินา หุตฺวา กลยาณชฺฆมาสเยน ภวิตพฺพํ สํยํ **สพฺเพสุ สุตฺเตสุ** วิหารโต **อาคนฺตพฺพํ** ปจฺจุสกาลे **สพฺเพสุ** **อนฺนุจฺฉิตฺเตสุ**เยว วิหารํ คนฺตพฺพํ

ท่านผู้เจริญ ถ้าพระผู้เป็นเจ้าอยู่ในที่นี้ด้วยอาการอย่างนี้ **ไซ้** จักอาจยังกิจแห่งบรรพชิตให้ถึงที่สุดได้, ถ้าหมู่ชนนำ **ศพ** มาทิ้ง, ดิฉันจะยกขึ้น **สู่เรือนยอดอันดาดด้วยผ้ากำพล** ทำสักการะด้วยวัตถุทั้งหลาย มีของหอมและระเบียบดอกไม้ เป็นต้นแล้ว จักทำการปลงศพ,

สเจ ฆนฺเต อญฺโย อิมสฺมี จฺฐาเน เอวํ วิหรนฺโต ปพฺพชิตกิจฺจํ มตฺถกํ ปาเปตฺถํ สกฺขิสฺสตี สเจ **มตฺถสฺรีรํ** อาเนตฺวา จตฺเทนฺตติ **กมฺพลกฺฎฏาคารํ** อโรเปตฺวา คนฺธมาลาทีหิ สกฺการํ กตฺวา สฺรียกิจฺจํ กริสฺสามิ

ฉิว่า พระผู้เป็นเจ้าจักยังไม่อาจเพื่อยังกิจแห่งบรรพชิตให้ถึงที่สุดได้ **ไซ้**, ดิฉันจะยกขึ้น **สู่เชิงตะกอนแล้วตีไฟเผา** **เอาขอเกี่ยวลาก** (ศพ) ออกมาวางไว้ภายนอก ทอน **ด้วยขวาน** **เดือนให้** เป็นขึ้นน้อยขึ้นใหญ่แล้วใส่ไฟ แสดงแก่ท่าน (พระผู้เป็นเจ้า) แล้วจึง **ค่อยเผา** ฯ

โน **เจ** สกฺขิสฺสตี **จิตกํ** อโรเปตฺวา **อคคิ** ชาเลตฺวา **สงฺกฺนา** อากทฺธิตฺวา พหิ จฺฐเปตฺวา **ผรฺสุนา** โภฏฺฐิตฺวา **ขณฺตาทานฺตทิกํ** **ฉินฺทิตฺวา** อคฺคิมฺหิ ปกฺขิปิตฺวา ตฺยหํ ทสฺเสตฺวา **ฉาเปสฺสามิ**ติ ฯ

ที่นั่น พระเถระสั่งนางกาลีนันว่า “ดีละ นางผู้เจริญ ก็นางเห็นรูปารมณ้อย่างหนึ่งแล้ว จึงบอกแก่ข้าพเจ้านะ” ๑ นางกาลีนันรับว่า “จ๊ะ” ๑ พระเถระทำสมณธรรมอยู่ในป่าช้าตามอัธยาศัย (ของตน) ๑ ส่วนพระจุลกาลเถระ ผุดลุกผุดนั่ง รัญจวนถึงฉราวาส คิดถึงบุตรและภรรยา คิดว่า “พี่ชายของเราเนี่ย ทำกรรมหนักยิ่ง” ๑

อถ นั เถโร สาธุ ภาทเท เอกั ปน รูปารมณณั ทิสฺวา มยหั กเถหิตี อาห ๑ สา สาธุติ ปจฺจสฺสึสิ ๑ เถโร ยถาชฺฌมาสเยน สฺสุสาเน สมณธมฺมํ กโรติ ๑ จุลกาลตเถโร ปน อญฺญาย สมฺภูชฺฌาย ฉราวาสั จินฺตติ ปุตฺตทารุ อนุสฺสรติ อัย เม ภาติโก อติภาริยั กมฺมํ กโรตีติ จินฺตติ ๑